

N:o 121.

Af herr **G. Elowson**, om beviljande af statsanslag till befrämjande af pedagogisk gymnastik vid landets folkhögskolor.

Såsom en vigtig sanning torde erkännas, att vid all uppfostran kroppens utveckling och vård ej för mycket få ställas tillbaka för själens odling. Redan i långt hänsvunna tider hade människorna kommit till insigt derom, att en sund själ uti en sund kropp vore uppfostrans mål. Gymnastiken, som hos forntidens civiliserade folk var ett bildningsmedel af stor betydelse, hade likväl under tidernas lopp så godt som upphört att finnas till. En förändring i detta hänseende har dock redan inträdt. Man har nemligen under den nyaste tiden börjat återupplifva gymnastiken vid våra lärdomsskolor och flickskolor. Beträffande åter folkskolorna på landet har gymnastiken hittills vunnit högst ringa insteg. Skälen härtill äro visserligen flera. Exempelvis kan framhållas, att såväl ändamålsenliga lokaler som dugliga instruktörer saknas. Men framför allt torde en rätt insigt fattas om gymnastikens betydelse för de kroppsarbetande klassernas barn.

Erfarenheten visar, att, hvar helst gymnastiken vunnit erkännande, der vinner den ock allt mer och mer terräng, beroende hufvudsakligen derpå, att densamma alstrar ej endast styrka och helsa utan tillika glädje, lifskraft och lefnadsmod. För öfrigt synes det vara öfverflödigt att här orda om den svenska gymnastikens uppfostrande, utvecklande och helsobringande kraft.

Genom exemplet magt borde man söka att på landsbygden vinna en lifligare anslutning till gymnastiska öfningar. Många af de nu befintliga hindren för dessa öfningar skulle då helt visst bortfalla i följd af det vunna medvetandet om gymnastikens gagnande inflytande. I vårt grannland Danmark har gymnastiken vunnit insteg äfven på landsbygden. På många ställen ser man der »öfningshus», dit ungdomen samlas till idkande af gymnastiköfningar. Den danska

folkhögskolan har tagit initiativet härutinnan. En väsentligt medverkande faktor härtill har varit medvetenheten om gymnastikens betydelse för väckandet och stärkandet af fosterlandskärleken. Väl inseende, att fysisk styrka, parad med andlig kraft, är en god grundval för ett folks sjelfständighet, har därför danska folket med entusiasm omfattat de gymnastiska öfningarna.

Äfven inom den svenska folkhögskolan hafva röster höjts för införande af ordnade gymnastiköfningar. Betydelsen af dessa härvidlag är påfallande. Ifrågavarande skola har nemligen till mål att på kort tid bibringa största möjliga praktiska vetande och på samma gång söka väcka hos sina elever håg och lust för nyttig verksamhet, för ädla och rena tidsfördrif samt derjemte motverka liknöjdhet och försoffning. Skall detta i någon väsentlig mån lyckas, bör det medel, som ligger uti gymnastikens väckande kraft, ingalunda lemnas obegagnadt.

Folkhögskolans elever utbyta vid ankomsten till skolan merendels ett rörligt lif emot ett stillasittande. Denna hastiga öfvergång är stundom menlig för deras helsa. Mot följderna häraf har gymnastiken visat sig såsom ett utmärkt botemedel. Men på de flesta ställen saknas både lokal och materiel äfvensom lämplig lärare. Skolornas ekonomi medgifver icke heller dessa bristers afhjelpande, för så vidt icke staten i någon mån dertill bidrager.

Ärligen besökes den svenska folkhögskolan och den med henne på flera ställen förenade landtmannaskolan af ett alltjemt växande antal elever. Enligt uppgift uti Kongl. Maj:ts berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit hafva folkhögskolorna under år 1890 undervisat 642 manliga och 262 qvinliga eller tillsammans 904 lärjungar. Finge dessa ynglingar och flickor komma i åtnjutande af ordentlig gymnastikundervisning, skulle ej endast för dem sjelfva nyttan blifva märkbar, de skulle ock helt visst efter återkomsten till hemmet från skolan i väsentlig grad bidraga till att göra gymnastikens betydelse känd och erkänd på landsbygden.

Under förutsättning att de särskilda folkhögskolorna under den närmaste tiden komma att till antalet utgöra 25 stycken och att ett anslag af 1,000 kronor kunde ifrån statens sida vara ett lämpligen afpassadt belopp såsom bidrag till gymnastikens ordnande vid hvar och en af dessa skolor, blefve den erforderliga summan 25,000 kronor.

Då staten i förhållande till hela omkostnaden för folkhögskolorna uppträdt såsom stödjande, men skolornas upprätthållande för öfrigt ansetts vara, om man frånser elevernas egna bidrag, en kommunal ange-

lägenhet, så torde en likartad fördelning emellan staten å ena sidan och vederbörande kommuner å den andra böra bibehållas jemväl i afseende på kostnaden för undervisningen i gymnastik. I följd häraf må folkhögskolorna vidkännas skyldigheten att med det bidrag, som af statsmdel kan erhållas, anskaffa behöflig lokal och redskap för de gymnastiska öfningarna äfvensom aflöna kompetent lärare eller lärarinna. Beträffande omfånget för undervisningen i gymnastik synes det, som borde föreskrift derom meddelas af Kongl. Maj:t. Likaledes torde Kongl. Maj:t böra lemna de närmare bestämmelser, som kunna anses nödiga angående sättet för statsbidragets lyftande äfvensom för inspektion af den gymnastiska undervisningen.

På grund af hvad sålunda anfördt blifvit, hemställer jag vördsammast:

att Riksdagen måtte bevilja och till Kongl. Maj:ts disposition anvisa ett förslagsanslag å 25,000 kronor till befrämjande af pedagogisk gymnastik vid landets folkhögskolor;

att Riksdagen vid anmälan af sitt beslut härom ville anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes lemna närmare föreskrifter angående omfånget af den gymnastiska undervisningen och inspektionen af densamma samt angående sättet för statsbidragets lyftande;

att Riksdagen ville fastställa det bidrag, som hvarje folkhögskola, der undervisning i gymnastik till föreskrifvet omfång på ett nöjaktigt sätt meddelas, eger att uppbära, till 1,000 kronor; samt

att det må åligga folkhögskola, som önskar komma i åtnjutande af detta bidrag, att ej mindre vidkännas alla öfriga kostnader för de gymnastiska öfningarnas ordentliga upprätthållande än äfven underkasta sig den inspektion, som Kongl. Maj:t kan finna skäligt bestämma.

Om remiss till statsutskottet anhålles.

Stockholm den 28 januari 1891.

Gullbr. Elowson.